

et eller andet tidspunkt forholde mig til fremtiden. Jeg har lovet min kone, at jeg må malke tre år mere, så skal der findes en løsning. Men vi er ikke klar til at flytte herfra, det er jo min fødegård. Så nu må vi se, hvad der sker, siger Torben Myrup.

Skånsom klipning

I græssæsonen henter Højager græs to gange om dagen med MaxiGrass-vognen. To tromleskårlæggere i vognen klipper skånsomt græsset og kaster det ind i en slags elevator, som fører græsset op i vognen. Græsset bliver således skåret af og samlet op, uden at rører jorden.

Økolog og importør af MaxiGrass-vognen Jørgen Søndergaard Madsen har siden 2017 indsamlet gode erfaringer med frisk-græs-fodring.

- Græsset er løst og luftigt, og får ikke ødelagt strukturen. Høstteknikken smadrer ikke græsset, og derfor tager det heller ikke varme. Det rører på intet tidspunkt jorden, så det optager ikke sten og snavs. Der er heller ingen udbyttetab som ved traditionel slæt, fortæller importøren.

Siden Jørgen Søndergaard Madsen fik øjnene op for den irske græsvogn tilbage i 2017 og fik den til Danmark, er der kommet andre parametre til, som handler om klima og bæredygtighed.

- Det var slet ikke noget jeg havde med i mine overvejelser. Men nu er det vigtige parametre, som vi skal forholde os til. MaxiGrass vognen giver mulighed for at fodre med hjemmeavlede og lokale proteiner. Og græsset har en høj lagring af CO₂ i sin levetid, der gør fodringsmetoden klimavenlig, siger Jørgen Søndergaard Madsen, der har solgt 40 MaxiGrass-vogne til landmænd i Danmark.

Importøren fortæller, at græsvognen også taler ind i målet om mere biodiversitet. Aarhus Universitet har lavet undersøgelser, der viser, at der er 30 gange mere kryb og kravl i en græsmark i sammenligning med en korn- og majsmark.

Køerne er ligeglade med om græsset er tørt eller vådt. Bare det er frisk græs. Det er jeg faktisk lidt overrasket over. Torben Myrup, økologisk mælkeproducent.

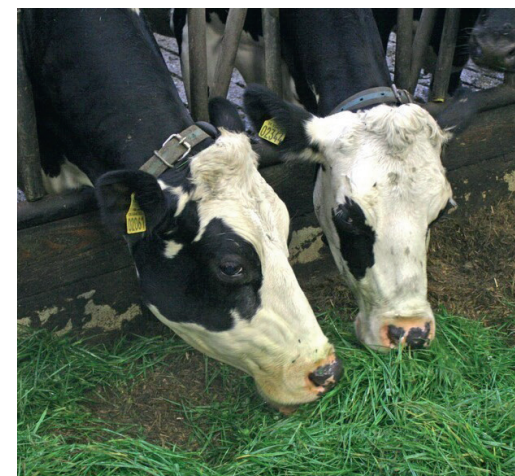

SERVICE OG VEDLIGEHOLD

Skånsom afklipning af græs giver højt proteinudbytte og lave foderomkostninger

Frisk græs på Højager er virkelig friskt. I løbet af kun 10 minutter fra græsset er klippet bliver det læsset af på foderbordet. En skånsom opsamling betyder et højt proteinindhold, ingen tab af foderenheder og ingen snavs i græsset.

Torben Myrup kan sidde ved sit køkkenbord på Højager ved Aars og se græsset gro. En vigtig observation, når 70 procent af foderet til den økologiske besætning består af frisk græs.

I år holder Torben Myrup ekstra øje med græsset. Et vådt og koldt forår i det nordjyske har forsinket græssæsonen. Sidste år høstede han første slæt 10. maj og sidste slæt den 29. november - den dag det begyndte at sne. I år er han endnu ikke kommet i gang med frisk græsfoder, da Bovi besøger ham den 25. april.

- I øjeblikket er græsset cirka 10 centimeter højt, men det skal gerne op i cirka 15 centimeter, inden vi kan gå i gang. Nu går vi vist mod lidt lunere vejr, så jeg forventer at kunne køre med vognen den 7.-8. maj, siger Torben Myrup, der driver Højager nord for

Aars med 200 årskøer og opdræt. I foråret 2022 lejede mælkeproducenten i første omgang en vogn med afklipper til at hente frisk græs af en økologiske kollega, Jørgen Søndergaard Madsen, som i 2017 startede importen af MaxiGrass-vognen til Danmark fra Irland. Torben Myrup startede med at klippe rug den 28.-29. april sidste år og gik over til frisk græs 10.-12 maj 2022.

- Den første gang vi kørte græsset ind var det tydeligt, at dyrene registrerede en ny duft. De løftede hovederne og snusede ind. Alle kom lynhurtigt op ad sengebåsene og var klar ved foderbordet.

Ingen tvivl om, at de rigtig gerne vil have det friske græs, fortæller han.

Torben Myrup har observeret, at alt det friske græs bliver spist op, der er ingen levninger på foderbordet i sammenligning med ensilagefoder.

- I indeperioder er græsset stadig friskt og køligt om morgenen efter aftenfodringen. Det bliver ikke varmt og begynder at lugte, som vi oplevede tidligere, siger han.

Torben Myrup er overrasket over, hvor godt køerne tåler græsblandingen af rødkløver og hvidkløver.

- Vi har ikke haft én eneste ko med hverken diarré eller græs-forgiftning, siger han.

Fordi græsset er så populært hos køerne, er det vigtigt at have nok ædepladser, understreger økologen.

- Ellers vil de stå og skubbe og mase, og så vil de store og dominerende dyr presse de mindre og svage væk, siger han.

Højager har 150 ædepladser til 200 køer.

Fodringer for MaxiGrass

Før købet af MaxiGrass-vognen kørte Højager efter den traditionelle fodringssæson, hvor dyrene var på græs om sommeren. I perioder kun om dagen og i andre perioder både dag og nat. Når de var inde blev de fodret med ensilage ved de to gange malkning.

- Det var der ingen ben i. Men problemet var, at når de var på græs hele døgnet, så blev ensilagen i siloen for varm og begyndte at gære. Det var vi lidt udfordret på. Vi havde tit talt om, at skulle fodre mere med græs, men manglede ligesom et skub og en metode. I 2022 tog vi springet. Nu har vi lukket for ensilage-siloerne om sommeren og fodrer kun med frisk græs, fortæller han.

I dag har Højager omlagt arealerne, så der er anlagt græs på 2/3 af de 200 hektar. 1/3 er etableret md byg-ært - heraf bliver 1/2 holdt til modenhed, mens den anden 1/2 bliver til helsædsensilage. Dertil der også etableret lidt havre, da der er krav om tre forskellige afgrøder i markplanen.

Sidste år kørte Torben Myrup og medarbejderne 400 læs frisk græs direkte ind i stalden. Flere græsmarker blev høste op til seks gange.

- Det er en kæmpe fordel, at vi kan lukke for ensilagesiloen. Tidligere mistede græsset for

meget energi og dermed foderenheder. Der var simpelthen for meget spild, siger han.

Uændret ydelse

Torben Myrup har kun erfaringer med græsfodring i ét år, men han er slet ikke i tvivl om, at han fortsætter.

- Det er været en let overgang. Jeg er slet ikke uddannet i det, men jeg fortsætter, det ligger fast.

Når mælkeproducenten ser på ydelsen nu og tidligere ser han ingen ændring.

- Vi ligger stabilt på samme ydelse med 10.000 EKM. De malker lige så godt som på kraftfoder, men til gengæld er der penge at spare på indkøb af kraftfoder, som vi bruger minimum af. Jeg vil vurdere, at vi samlet sparer 200.000-300.000 kroner om året ved frisk-græs-fodring, siger han.

Mælkeproducenten fremhæver også, at han bruger den samme mængde diesel til at hente foderet i marken, som han brugte til at blande foderet i fuldodervognen. Så her er regnestykket break-even.

Der er også penge at spare til maskinstationen, som ikke længere skal køre græs til ensilering. Til gengæld skal Torben og medarbejderne i marken to gange om dagen og hente græs.

- Tidsforbruget afhænger af mængden af græs på marken og markernes beliggenhed i forhold til stalden. Men langt de fleste af vores marker ligger i en radius af to kilometer, så det er fornuftigt i forhold til tidsforbruget, siger han.

Økolog siden 1997

Torben Myrup er 4. generation på Højager. Han overtog halvpert i gården i 1977 fra sine forældre med 40 køer, og siden overtog han bedriften fuldstændig i 1982 med 60 køer.

I 1997 lagde han om til økologi og siden har bedriften udvidet både antal dyr og antal hektar med opkøb af flere af naboejendommene. I dag har Højager 200 årskøer med opdræt, og driver 310 hektar. Han har en 2x4 tandem malkestald og to ansatte.

I dag er han 67 år og har ingen umiddelbare planer om at ændre på tingene.

- Jeg har tre piger og tre svigersønner, men ingen af dem vil være landmand, så jeg skal på

